Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Esitys
30.5.2017

Hallituksen esitys 51/2017 vp

Satakunnan kokeilualueen sekä kokeilun kohderyhmien tarkentaminen pykäliin

Valiokunnalla on käsittelyssään hallituksen esitys laiksi julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden alueellista tarjoamista ja työelämäkokeilua koskevasta kokeilusta. Työ- ja elinkeinoministeriö esittää, että valiokunta ottaisi huomioon seuraavat hallituksen esityksen antamisen jälkeen ilmenneet tarpeet tarkentaa esitystä:

1. Kokeilualueen muutos (2 §)

Kokeilualueiden kuntia pyydettiin lausunnossaan luonnoksesta hallituksen esitykseksi vahvistamaan osallistumisensa kokeiluun. Rauman kaupunki ilmoitti tuolloin osallistuvansa kokeiluun. Hallituksen esityksen antamisen jälkeen Rauman kaupunginhallitus on 22.5.2017 päättänyt Rauman jättäytymisestä pois kokeilusta ja esittää Rauman kaupungin poistamista lakiehdotuksesta (ote kaupunginhallituksen pöytäkirjasta liitteenä).

Edellä esitetyn perusteella työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että Rauma tulisi poistaa Satakunnan kokeilualueesta. Satakunnan kokeilualueeseen kuuluisi tämän jälkeen Porin kaupunki.

Muutos 2 §:ään:

Lakiehdotuksen 2 §:n kohta *5) Satakunnan kokeilualue, johon kuuluvat Pori ja Rauma* muutettaisiin muotoon *5) Satakunnan kokeilualue, johon kuuluu Pori.* Koko 2 § olisi muutetussa muodossa seuraava:

2 § Kokeilualueet

Alueet, joilla kokeillaan julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden tarjoamisvastuun osittaista siirtämistä (*kokeilualue*), ovat:
1) Lapin kokeilualue, johon kuuluvat Kemi, Kemijärvi, Rovaniemi, Sodankylä ja Tornio;
2) Pirkanmaan kokeilualue, johon kuuluvat Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Punkalaidun, Sastamala, Tampere, Vesilahti ja Ylöjärvi;
3) Pohjois-Savon kokeilualue, johon kuuluvat Kuopio, Siilinjärvi ja Tuusniemi;
4) Varsinais-Suomen kokeilualue, johon kuuluvat Naantali, Paimio, Raisio ja Turku;
5) Satakunnan kokeilualue, johon kuuluu Pori.
Työelämäkokeilua kokeillaan 1 momentin 3 ja 5 kohdassa tarkoitetuilla alueilla.

Käännös: 5) Satakunta försöksområde som omfattar Björneborg.

2. Satakunnan kokeilun kohderyhmän tarkentaminen (3 §)

Satakunnan työ- ja elinkeinotoimisto ja Porin kaupunki ovat esittäneet tarkennusta kokeilunsa kohderyhmämäärittelyn muotoiluun alle 25-vuotiaiden osalta. Tarkennus koskisi lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin 5 kohtaa.

Perusteluna tarkennukselle on, että Satakunnan kokeilu on valmisteltu ja halutaan nuorten osalta kohdentaa erityisesti niille 25-vuotiaille vähintään 6 kuukautta työttöminä työnhakijoina olleille, jotka eivät tänä aikana ole olleet työssä, koulutuksessa tai missään työllistymistä edistävissä palveluissa.

Tarkennettu määrittely selkeyttäisi kokeilun toimeenpanoa ja asiakasohjausta nuorten osalta. Määrittelyn mukainen kohderyhmä sisältyy esityksessä ehdotettuun pykälämuotoiluun, mutta muotoilu voi toimeenpanossa aiheuttaa sen, että jo palveluissa olevia nuoria ohjattaisiin kesken palvelun toiselle viranomaiselle, mitä alue ei pidä nuorten työllistymisen edistämisessä tarkoituksenmukaisena. Hallituksen esityksessä esitetty asiakasmääräarvio sekä alueella valmisteltu kokeilun resursointisuunnitelma on tehty rajatun kohderyhmämäärittelyn pohjalta.

Todettakoon, että hallituksen esityksen asiakasmääräarviosta vähenee Rauman poisjäännin myötä noin 500 henkilöä, jolloin Satakunnan kokeilualueen asiakasmäärä olisi lähtötilanteessa noin 1 700 henkilöä.

Tarkennettavaksi esitettävän kohdan nykyinen muotoilu:

3 §

Vastuu julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden tarjoamisesta työttömille työnhakijoille

Henkilön kotikunta vastaa julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden tarjoamisesta:
- - -
5) Satakunnan kokeilualueella alle 25-vuotiaille, jotka ovat olleet yhtäjaksoisesti työttöminä työnhakijoina vähintään kuusi kuukautta, sekä niille, jotka ovat saaneet työmarkkinatukea työttömyysturvalain 14 luvun 3 a §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla työttömyyden perusteella vähintään 200 päivältä.
- - -

Tarkennettu 3 § kokonaisuudessaan (uusi teksti lihavoituna):

3 §

Vastuu julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden tarjoamisesta työttömille työnhakijoille

Henkilön kotikunta vastaa julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden tarjoamisesta:
1) Lapin kokeilualueella niille yhtäjaksoisesti työttöminä työnhakijoina vähintään 12 kuukautta olleille, jotka eivät mainittuna aikana ole olleet työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 5 §:n 1 momentin 15 kohdassa tarkoitetussa työllistymistä edistävässä palvelussa;
2) Pirkanmaan kokeilualueella niille, jotka eivät ole työttömyysturvalain 5 luvun 2 §:n 1 momentissa tai 5 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla oikeutettuja palkansaajan tai yrittäjän ansiopäivärahaan;
3) Varsinais-Suomen kokeilualueella alle 25-vuotiaille sekä niille, jotka ovat olleet yhtäjaksoisesti työttöminä työnhakijoina vähintään 12 kuukautta
4) Pohjois-Savon kokeilualueella niille, jotka ovat työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain (1369/2014) 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja työttömiä ja joilla on monialaisen yhteispalvelun tarve, sekä niille yhtäjaksoisesti työttöminä työnhakijoina vähintään 12 kuukautta olleille, jotka eivät mainittuna aikana ole olleet työttömyysturvalain 1 luvun 5 §:n 1 momentin 15 kohdassa tarkoitetussa työllistymistä edistävässä palvelussa;

5) Satakunnan kokeilualueella **niille** alle 25-vuotiaille, jotka ovat olleet yhtäjaksoisesti työttöminä työnhakijoina vähintään kuusi kuukautta **ja jotka eivät mainittuna aikana ole olleet työttömyysturvalain 1 luvun 5 §:n 1 momentin 15 kohdassa tarkoitetussa työllistymistä edistävässä palvelussa**, sekä niille, jotka ovat saaneet työmarkkinatukea työttömyysturvalain 14 luvun 3 a §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla työttömyyden perusteella vähintään 200 päivältä.

Edellä 1 momentissa työttömällä työnhakijalla tarkoitetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua henkilöä, jonka työnhaku on voimassa työ- ja elinkeinotoimistossa mainitun lain 2 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetyllä tavalla.

Käännös (3 § 1 mom):

- - -

5) inom Satakunta försöksområde **för dem som är under 25 år och som varit arbetslösa arbetssökande utan avbrott i minst 6 månader och som under den tiden inte har deltagit i sådan sysselsättningsfrämjande service som avses i 1 kap. 5 § 1 mom. 15 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,** samt för dem som på det sätt som avses i 14 kap. 3 a § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa fått arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet för minst 200 dagar.

- - -

Hanna Liski-Wallentowitz
erityisasiantuntija
TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

LIITE Ote Rauman kaupunginhallituksen pöytäkirjasta 22.5.2017

280 § Rauman kaupungin päätös jättäytyä pois työvoima- ja yrityspalvelujen alueellisesta kokeilusta

KH 280 § 22.5.2017 RAU/340/00.01.01.00/2017

Esityslistan liitteet:
1. Hallituksen esitys (HE 51/2017 vp)
2. Porin ja Rauman kaupunkien lausunto Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntöön (30.3.2017 § 172)

Aikuis- ja perhetyön päällikkö Saila Hohtari 19.5.2017:

Rauman kaupunginhallitus on päättänyt hakeutumisesta Porin ja Rauman kaupunkien yhteiseen työvoima- ja yrityspalvelujen alueelliseen kokeiluun (KH 6.6.2016 § 290). Kokeilusta on tehty hallituksen esitys (liite 1).

Tausta

Kokeilu ovat osa pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman toimeenpanoa. Hallitus linjasi huhtikuussa 2016, että julkiset työvoima- ja yrityspalvelut siirretään maakuntien järjestämisvastuulle vuoden 2019 alusta. Työ- ja elinkeinotoimistot sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset lakkaavat itsenäisinä virastoina ja niiden tehtävät siirtyvät maakunnille. Maakuntauudistuksessa yrityspalvelut sekä julkiset työvoima- ja yrityspalvelut kootaan uudeksi kasvupalveluksi. Maakuntamallissa maakunta vastaa julkisen kasvupalvelun järjestämisestä. Kasvupalvelua voivat tuottaa yritykset, kolmas sektori ja julkisomisteiset yritykset.

Työ- ja elinkeinoministeriö valmisteli kokeiluja keväällä 2016. Kokeiluun valittiin yhdeksän aluetta. Porin ja Rauman kaupunkien yhteinen hakemus tuli hyväksytyksi. Ehdotetun lain mukaan kunnat vastaavat kokeilualueilla julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden tarjoamisesta kokeilun asiakaskohderyhmälle. Asiakkaan palveluprosessista vastaaminen ulottuu työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun tarjoamiseen, aktivointisuunnitteluun ja kotouttamiseen.

Satakunnan asiakaskohderyhmänä olisi alle 25-vuotiaat, jotka ovat olleet yhtäjaksoisesti työttöminä työnhakijoina vähintään kuusi kuukautta sekä niille, jotka ovat saaneet työmarkkinatukea työttömyysturvalain 14 luvun 3 a §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla työttömyyden perusteella vähintään 200 päivältä. (HE 3 §). Hallituksen esityksen mukaan potentiaalinen asiakaskohderyhmän koko on 2 800 henkilöä eli vähän alle kolmannes kokeilualueen kaikista työttömistä työnhakijoista.

Työ- ja elinkeinoministeriö pyysi keväällä 2017 lausuntoa hallituksen esityksestä koskien julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden alueellista kokeilua. Lausunnon tuli olla samalla kokeilussa mukana olevien kuntien vahvistus kokeiluun osallistumiseen. Mikäli kunta vielä harkitsi mukanaoloa, sen tuli ilmoittaa poisjäämisestä.

Rauman kaupunginhallitus antoi Porin kaupungin kanssa suurilta osin yhtenevän muutosehdotuksen lakiluonnokseen. Erityinen huoli tuotiin esille kokeilun kestosta. Kokeilun tulee alkaa jo 1.8.2017 ja päättyä

31.12.2018, joten kokeiluaika on huomattavan lyhyt huomioiden samanaikainen maakunta- ja sote-uudistus. Alkuperäisen hankehakemuksen osalta myös todettiin, että moni kehittämiskohde on jo toteutunut tai on toteutumassa ilman erillistä kokeilua. Rauman kaupunginhallitus asetti lausunnossaan niin sanotun ehtolausekkeen kokeiluun lähtemiseen. Monialaisen yhteispalvelun (TYP) toiminta on turvattava ja työhallinnolta siirtyvä resurssi on oltava riittävä (lausunto liite 2).
Tällä hetkellä yhdeksästä alkuperäisestä valituksi tulleesta kokeilusta jäljellä on enää viisi alueellista hanketta. Rauman kaupunki on käynyt lausunnon antamisen jälkeen hyvässä yhteistyössä Satakunnan Te-toimiston ja Ely-keskuksen ja Porin kaupungin kanssa kokeilua valmistelevia neuvotteluja siirtyvistä henkilöstöresursseista.

Rauman kaupungin näkökulmasta kokeiluun kuuluvien työnhakijoiden lukumäärä ja työmäärä on huomattavan suuri. Tämän hetkisen esityksen mukaan työvoimahallinnolta siirtyvä resurssi olisi Raumalla ainoastaan 1-2 työvoima-asiantuntijaa. Lisäksi kokeilun asemoituminen suhteessa nykyisen monialaisen yhteispalvelun (Rauman seudun TYP) hyviin ja vakiintuneisiin toimintakäytäntöihin on jäänyt neuvotteluissa ja lakiesityksessä jossain määrin avoimeksi. Rauman kaupungin tahtotila on vakiinnuttaa ja kehittää jatkossakin monialaisen yhteispalvelun toimintaa. Monialaisen yhteispalvelun hyvät käytännöt ja verkostoyhteistyöhön ja moniammatilliseen yhteistyöhön perustuva toimintamalli tulee juurruttaa osaksi tulevaisuuden pitkäaikaistyöttömien ja osatyökykyisten palvelumalleja.

Ehdotus: Edellä mainitut näkökohdat, riittämätön kuntaan siirtyvä työvoimahallinnon resursointi ja kokeilun aikataulutus/kesto huomioiden esitän, että Rauman kaupunki ei lähde työvoima- ja yrityspalvelujen alueelliseen kokeiluun ja esittää Rauman kaupungin poistamista lakiluonnoksesta.

KJ: Kaupunginhallitus päättää aikuis- ja perhetyön päällikkö Hohtarin ehdotuksen mukaisesti, että Rauman kaupunki ei lähde työvoima- ja yrityspalvelujen alueelliseen kokeiluun ja esittää Rauman kaupungin poistamista lakiluonnoksesta.

Kaupunginhallitus päätti käsitellä tämän asian ylimääräisenä.

Käsittelyn aikana pidettiin keskustelutauko klo 15.23-15.27.

Päätös: Hyväksyttiin.